

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE ONDŘEJE BIŠE
KANTOVA NAUKA O SCHEMATISMU

Práce O. Biše si klade za cíl vyložit kapitolu o schematismu, a to se zřetelem k celkovému rámci *Kritiky čistého rozumu* a k souvislosti jejího argumentačního postupu. Proti hlasům, které roli schematismu problematizují, O. B. hájí význam této kapitoly pro realizaci Kantova záměru: zodpovědět otázku po možnosti syntetických soudů a priori lze jen tím, že bude prokázána možnost apriorního spojení dvou nezávislých a heterogenních zdrojů poznání. Porovnáním výkladu Dedukce ve vyd. B s kapitolou o schematismu chce autor ukázat, že samotná dedukce jako zodpovězení otázky *quid iuris* nevykládá ještě aplikaci kategorií na jevy v jejich konkrétních formách, které umožňují přechod k formulaci Zásad. V tomto smyslu hájí O. B. jak koherentnost Kantova výkladu, tak nezbytnost Schematismu pro úspěšné položení pozitivních základů kritické filosofie.

S přihlédnutím k reprezentativně zastoupené literatuře k dané problematice vymezuje autor nejprve základní Kantovy pojmy a posléze rekonstruuje jeho postup. O. B. se při tom drží blízko primárního textu, ale průběžně podřizuje svůj výklad svému rámcovému cíli, tj. posouzení role Schematismu prostřednictvím vymezení vztahu mezi Schematismem a Dedukcí či, konkrétněji řečeno, vztahu mezi aplikací kategorie na názor a subsumpcí jevu pod kategorii. Dochází k závěru, že jde o vztah analogie, dvojího vyjádření téže jednoty, jednou z hlediska diskursivního, podruhé perceptivního. Vlastní výklad uzavírá poukazem na úlohu schematismu při symbolizaci estetických idejí v *Kritice soudnosti*, což je však problematika, která překračuje rámec práce a musela by být pojednána samostatně s přihlédnutím ke kontextu estetické soudnosti.

Při interpretaci tak zásadního a zároveň tak obtížného textu, jako jsou dvě klíčové kapitoly první *Kritiky*, je řada bodů nutně diskutabilních. Při obhajobě by snad bylo možné blíže objasnit alespoň několik – vzájemně propojených – dílčích bodů:

1) v jakém přesně smyslu se dostává Kantova poznámka (111) o původní syntetické jednotě vědomí v čistém názoru do „rozporu s naukou o původní syntetické jednotě apercepce“ (20);

2) lze obhájit bez dalšího určení, že vedením úsečky „vzniká samotný prostor“ (26)? Neboli: jaký je vztah mezi prostorem představovaným jako předmět (příp. „pojmem“ času a prostoru) na straně jedné a časem a prostorem jako formou názoru?

3) platí tvrzení, že „o obrazotvornosti se hovoří ve vztahu k empirickému názoru, zatímco pro vztah čisté formy názoru a transcendentální apercepce je vyhrazen pojem rozvažování“ (32) opravdu takto obecně, nebo se vztahuje pouze na Kantem uváděný příklad aprehenze empirického názoru (domu) B 162?

Výklad O. Biše je důkladný (někdy i za cenu některých opakování, viz např. charakteristiky figurativní syntézy (str. 31n.), je zasvěcený a dobře sledovatelný. Požadavky diplomovou prací splňuje podle mne na výbornou.

prof. PhDr. Pavel Kouba